

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Анотація. Теоретично обґрунтовано та запропоновано визначення поняття "організація аудиту фінансової звітності". Систематизовано та уточнено зміст стадій аудиту фінансової звітності в умовах дії нової редакції "Міжнародних стандартів контролю якості аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг" видання 2010 р.

Аннотация. Теоретически обосновано и предложено определение понятия "организация аудита финансовой отчетности". Систематизировано и уточнено содержание стадий аудита финансовой отчетности в условиях действия новой редакции "Международных стандартов контроля качества аудита, обзора, другого предоставления уверенности и сопутствующих услуг" издания 2010 г.

Annotation. The definition of "organization of financial statements audit" concept has been theoretically proved and proposed. The content of the stages of the financial statements audit has been systematized and clarified in terms of the new edition of the "International Standards of Audit Quality Control, Review, Other Assurance and Related Services" issued in 2010.

Ключові слова: аудит, організація аудиту, фінансова звітність, стадії та етапи аудиту.

Розширення зовнішньоекономічних зв'язків підприємств, розвиток глобалізаційних процесів, збільшення обсягів прямого іноземного інвестування надають актуальності питанню достовірності інформації у фінансових звітах як обов'язковій умові її оприлюднення.

Основним призначенням аудиту фінансової звітності є підвищення довіри користувачів до фінансової звітності через висловлення аудитором незалежної думки щодо її достовірності в усіх суттєвих аспектах та відповідності чинному законодавству. Достовірність усіх об'єктів, що відображені в обліку, є необхідною умовою облікової та звітної інформації як про майновий стан підприємства, так і про результати його діяльності. Саме тому питання теоретичного обґрунтування організації аудиту фінансової звітності є актуальним у наш час та потребує глибокого дослідження.

Вагомий внесок у дослідження теорії й методології аудиту фінансової звітності зробили такі провідні вітчизняні та зарубіжні науковці, як: Білуха М. Т., Бодюк А. В., Бутинець Ф. Ф., Давидов Г. М., Дорош Н. І., Петрик О. А., Рудницький В. С., Солко В. В., Р. Адамс, Аренс Е. А., Дж. Робертсон, Суйц В. П., Шараф Х. Ф., Шермет А. Д. та ін. Разом із тим подальшого розвитку потребують теоретичні засади організації аудиту фінансової звітності в умовах запровадження нового видання МСА.

Метою даної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка рекомендацій щодо вдосконалення організації аудиту фінансової звітності.

Об'єктом дослідження виступає аудит фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Предметом дослідження є організація аудиту фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [1]. Під аудитом фінансової звітності мається на увазі виконання завдання щодо надання впевненості, в якому аудитор виражає судження, що має на меті підвищити ступінь довіри майбутніх користувачів [2].

Уніфікація та формалізація підходів до забезпечення достовірності отриманих результатів і якості здійснення аудиту, оцінки аудиторського ризику та визначення рівня суттєвості вимагає дотримання єдиної методики проведення аудиту.

Вивчення спеціалізованих літературних джерел з питань аудиту фінансової звітності дає можливість говорити про існування різних підходів до поняття "організація аудиту фінансової звітності".

Так, Білуха М. Т. трактує це поняття як упорядкованість, взаємодію окремих елементів, що перебувають у функціональній залежності [3, с. 24]. Давидов Г. М. дає визначення поняття організації аудиту як системи заходів, яка забезпечує раціональне використання наявних ресурсів [4, с. 88]. Таким чином, мова йде про належне впорядкування заходів суб'єктом аудиту, які в сукупності складають певну систему для досягнення встановленої мети.

Можна сформулювати визначення поняття організації аудиту фінансової звітності як сукупності дій суб'єкта аудиту, спрямованих на впорядкування складових аудиторського процесу від отримання завдання до надання результатів аудиту замовнику й формування остаточного аудиторського файлу для забезпечення якісного та ефективного виконання умов договору.

Важливо зазначити, що складові аудиторського процесу залежно від ступеня їх деталізації називають стадіями та етапами [2]. При цьому існують різні підходи до визначення стадій аудиту. Так, Бутинець Ф. Ф. виділяє чотири стадії аудиту: організаційну, підготовчу, технологічну та результативну [5]. Савченко В. Я. систематизує процес аудиту таким чином: укладання угоди на проведення аудиторських послуг; планування аудиту; вивчення і тестування внутрішнього контролю на підприємстві; підтвердження залишків на рахунках бухгалтерського обліку; аналіз

аудиторського висновку [6, с. 134]. Р. Адамс пропонує таку послідовність процесу аудиту: планування й розробка аудиторського підходу; тестування контрольних моментів й перевірка господарських операцій; перевірка статей балансу; завершення аудиту та складання висновку [7, с. 111].

Оскільки організація аудиту це поетапний процес, спрямований на об'єднання частин чи елементів у систему [4], то існує необхідність більш детального розгляду результатів досліджень науковців щодо етапів аудиту фінансової звітності.

Так, Кудрицький Б. В. виділяє такі етапи, послідовність яких є достатньо логічною, а перелік досліджуваних питань – доречним:

етап прийняття рішення про проведення аудиту (дослідження сфери діяльності потенційного клієнта; причини, які зумовили зміну попереднього аудитора);

етап підготовки до проведення аудиту (визначення особливостей діяльності суб'єкта господарювання; виявлення можливих зовнішніх та внутрішніх ризиків; розуміння специфіки бізнесу клієнта);

планування (визначення стратегії аудиторської перевірки; оцінка рівня суттєвості; визначення рівня ризику; складання загального плану аудиту та розроблення детальної програми перевірки);

перевірка;

етап узагальнення результатів аудиту (оцінювання доказів та якості проведеного дослідження; підготовка та передання клієнту аудиторського висновку та іншої документації) [8, с. 111].

Заслугове на увагу також висновок Редько О. Ю. та Редько К. О. щодо послідовності етапів аудиту [9]:

отримання замовлення, розуміння позиції замовника, оцінка ресурсів, перша оцінка ризиків виконання;

ознайомлення з бізнесом замовника (вивчення бізнесу та системи менеджменту замовника, внутрішнього контролю (аудиту) та бухгалтерського обліку, розрахунки ризиків та суттєвості, визначення мети замовлення та його предмету і критеріїв останнього; оцінка наявного потенціалу виконавців; прийняття замовлення до виконання);

планування роботи;

виконання замовлення (перевірка, документування, контроль якості, перегляд ризиків і суттєвості, залучення експертів і т. п.);

формулювання результату (оцінка достатності й відповідності доказів; обговорення результатів із замовником; написання аудиторського звіту (висновку); офіційна здача результатів аудиторських послуг).

Наведена характеристика стадій та етапів аудиту загалом досить повно розкриває зміст аудиторського процесу. Разом із тим введення в дію "Міжнародних стандартів контролю якості аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг" видання 2010 р. зобов'язує аудитора вносити додаткові елементи. Тому, на думку автора, з урахуванням вимог нової редакції МСА, доцільно доповнити зміст стадій аудиту (рисунок).

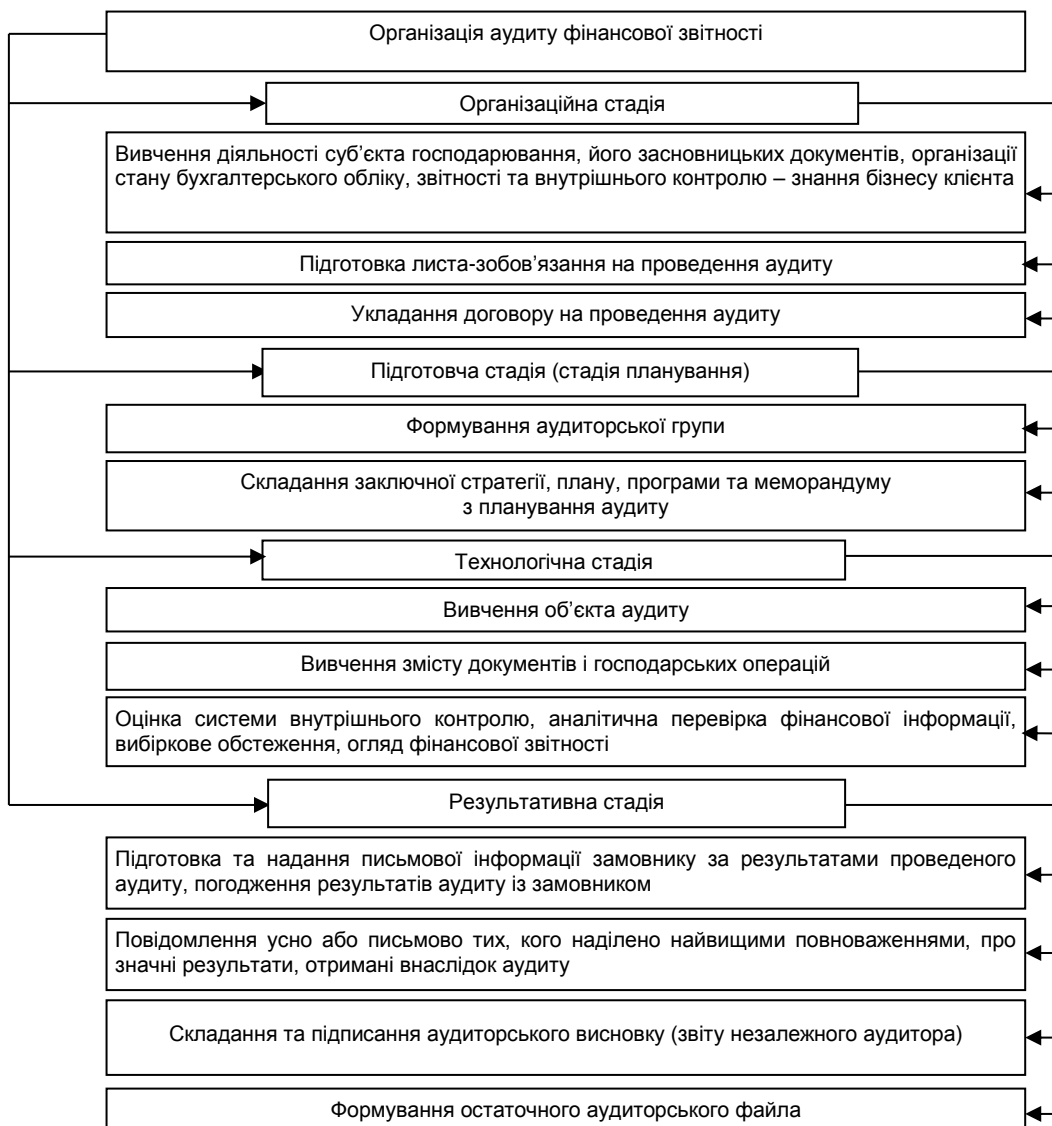

Рис. Організація аудиту фінансової звітності (узагальнено на основі робіт [5;10])

Застосування запропонованої схеми організації аудиту фінансової звітності дозволить збільшити ефективність контрольних параметрів проведеної аудиторської перевірки шляхом повідомлення про отримані внаслідок проведеного аудиту результати тих, кого наділено найвищими повноваженнями.

Судження аудитора щодо достовірності фінансової звітності має надзвичайне значення для прийняття користувачами обґрунтованих управлінських рішень. Організація процесу аудиту фінансової звітності за запропонованою схемою забезпечить більш високу якість його проведення, що важливо для виконання вимог МСА видання 2010 р.

Надалі доцільним є проведення більш детальних досліджень стадій та етапів аудиту з урахування його специфіки в окремих галузях.

Наук. керівн. Воїнова Т. С.

Література : 1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua. 2. Мултанівська Т. В. Аудит : навч. посібн. / Т. В. Мултанівська, Т. С. Воїнова, О. О. Вороніна. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 336 с. 3. Белуха Н. Т. Аудит / Н. Т. Белуха. – М. : Знание, 2006. – 769 с. 4. Давидов Г. М. Аудит : навч. посібн. / Г. М. Давидов. – 3-тє вид., стер. – К. : Тов. "Знання" ; КОО, 2005. – 363 с. 5. Бутинець Ф. Ф. Аудит : стан і тенденції розвитку в Україні та світі : монографія / Ф. Ф. Бутинець, Н. І. Петренко. – Житомир : ЖДТУ, 2003. – 408 с. 6. Савченко В. Я. Аудит : [навч. посібн.] / В. Я. Савченко. – К. : КНЕУ, 2002. – 322 с. 7. Адамс Р. Основы аудита / Р. Адамс ; пер. с англ. под ред. Я. В. Соколова. – М. : Аудит : ЮНИТИ, 2005. – 398 с. 8. Кудрицький Б. В. Методичні та організаційні аспекти аудиту фінансової звітності в умовах сучасних інформаційних технологій : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Б. В. Кудрицький. – К. : КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2007. – 211 с. 9. Редько О. Ю. Методи аудиторської практики / О. Ю. Редько, К. О. Редько // Бухгалтерський облік та аудит. – 2011. – № 5. – С. 44–46. 10. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року. Частина 1 / пер. з англ. О. Л. Ольховікова, О. В. Селезньов, О. О. Зеніна та ін. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2010. – 842 с.